

โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการเพิ่มขีดความสามารถทางการ
แข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

SECOND ORDER CONFIRMATORY ANALYSIS MODEL OF COMPETITIVE ADVANTAGE
OF THAILAND - CAMBODIA BORDER TRADE OPERATORS: ARANYAPRATHET,
SA KAEO PROVINCE

จิตติมา เกษมสุข¹ อีร์ธนิช ศรีโวหาร² และกันต์ฤทัย คลังพหล³

Thitima Kasemsuk¹ Theathanick Siriwoham² and Kanreutai Klangphahol³

¹สังกัด หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

²สังกัด หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

³สังกัด หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการเพิ่มขีด
ความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ
จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ประกอบการที่มีสถานะเป็นเจ้าของกิจการที่ขึ้น
ทะเบียนกับด้านศุลกากร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 640 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของกลุ่ม
สินค้าหลัก 6 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และใช้โปรแกรมลิสรุสสำหรับวิเคราะห์
องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่
สองของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา
ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยดำเนินการ 2) ด้านความ
ต้องการของตลาด 3) ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน และ 4) ด้านกลยุทธ์องค์กรโดยมีค่า
น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.993, 0.969, 0.903 และ 0.828 ตามลำดับและเมื่อพิจารณาความ
สอดคล้องของข้อมูลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่ามีความสอดคล้องกันโดยมีค่าไค-สแคว์เท่ากับ
105.05, P-Value เท่ากับ 0.052, GFI เท่ากับ 0.980, AGFI เท่ากับ 0.971, RMR เท่ากับ 0.008 และ
RMSEA เท่ากับ 0.020

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze second order confirmatory factor of competitive advantage of Thailand-Cambodia border trade operators Aranyaprathet, Sa Kaew province. The sample used in this study are 640 enterprises, which stratified random sampling based on the proportion of 6 type of products group. The questionnaires was tools in this research and using Lisrel program to compute second order confirmatory factor analysis. The results showed that: the second order confirmatory factor analysis of competitive advantage of Thailand - Cambodia border trade operators Aranyaprathet, Sa Kaew province consists of 4 factor: 1) Aspect of action, 2) Market demand, 3) Related industrial and support, and 4) The corporate strategy, which have factor loading of 0.993, 0.969, 0.903 and 0.828 respectively. The model was consistent with empirical data, with chi – square equals to 105.05, P-Value equal to 0.052, and Indicators GFI, AGFI, RMR and RMSEA were 0.980, 0.971, 0.008 and 0.020 respectively.

คำสำคัญ

ความสามารถทางการแข่งขัน การค้าชายแดน องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Keywords

Competitive Advantage, Boarder Trade, Confirmatory Factor Analysis

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนั้นการค้าระหว่างประเทศในโลกมีแนวโน้มเกิดการค้าที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นทั้งจากมาตรการทางภาษี หรือมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี อย่างเช่นมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน มาตรการปกป้องจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช เป็นต้น (ประชาชาติธุรกิจ, 2558) ด้วยเหตุนี้หลายประเทศที่มีพื้นที่เขตแดนใกล้เคียงติดต่อกันที่มีสินค้าคล้ายคลึงกันจึงหันมาให้ความร่วมมือกันเพื่อช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ถือเป็นหนึ่งกลุ่มความร่วมมือทางการค้า โดยมีเป้าหมายส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อย่างการขนส่ง แรงงาน เทคโนโลยี และภาษี

ไทยกับกัมพูชานั้นจัดเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียนที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ามาอย่างยาวนานเนื่องจากการมีเขตแดนที่ติดกัน ซึ่งจากผลการรายงานมูลค่าการค้าไทยกับกัมพูชาในอดีตที่ผ่านมาจนกระทั่งปีปัจจุบัน (ม.ค. - เม.ย. พ.ศ. 2558) มูลค่าส่งออกและนำเข้าถือว่ามูลค่าสูงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมูลค่าการค้าของผู้ประกอบการ ณ บริเวณเขตการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา (ศูนย์ข้อมูลการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน, 2558) เนื่องจากไทยกับกัมพูชาก็มีหลายเส้นทางที่เชื่อมต่อกันทำให้การเดินทางมีความสะดวกและมีโอกาสพัฒนาไปสู่ระดับภูมิภาค และอัตราค่าแรงงานที่ไม่สูง รวมถึงมีแหล่งจำหน่ายวัตถุดิบต่าง ๆ ในราคาไม่แพง โดยจากข้อมูล สายฝน

แหล่งหลัก และคณะ (2557) พบว่า จังหวัดสระแก้วให้ความสำคัญกับการค้าชายแดนเป็นลำดับต้น ๆ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน คือ เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ (คมนาคม) ให้สามารถดำเนินการขนส่งและกระจายสินค้าได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเสริมสร้างศักยภาพคน ชุมชน และพื้นที่ตามแนวชายแดน ให้เกิดความปลอดภัยและมั่นคง นอกจากนี้ยังพบว่า ด้านอรัญประเทศ ในรอบช่วงปี 2555 - 2558 (ม.ค. - พ.ค.) มีมูลค่าส่งออกสูงขึ้นทุกปีและสูงกว่าด้านการค้าอื่น ๆ

ถึงแม้ว่าข้อมูลตัวเลขเศรษฐกิจระหว่างด้านชายแดนไทยกับกัมพูชาจะมีค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อศึกษาเพิ่มเติมถึงรายละเอียดของสภาพการณ์ของด้านการค้า จะพบว่า ภาพรวมระหว่างการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชามีปัญหามากมาย อาทิ เช่นปัญหาเขตแดนที่ไม่ชัดเจน ปัญหาด้านการประกันภัยของรถขนส่งสินค้ายังไม่มี ความชัดเจน การขาดแคลนแรงงานไร้ทักษะ ปัญหาการทะลักเข้ามาของแรงงานต่างด้าว การจราจรถติดขัดของโดยเฉพาะจุดผ่านแดนถาวรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรตามแนวชายแดน ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์สินค้า ปัญหาด้านการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคต่าง ๆ ปัญหาด้านสื่อสารทางภาษากัมพูชา อุปสรรคทางด้านของกฎหมาย ระเบียบ วิธีปฏิบัติของการนำเข้า - ส่งออกหลายขั้นตอนและมีความล่าช้า ระบบศุลกากรมีปัญหาการตีความพิกัดและการเก็บค่าธรรมเนียม ปัญหาการตีความพิกัดและการเก็บค่าธรรมเนียมต่างกัน ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่แฝงตัวเข้ามา เพื่อประกอบอาชญากรรม รวมถึงปัญหาการค้ามนุษย์และปัญหาการค้ายาเสพติด การประสานงานระหว่างฝ่ายไทยกับกัมพูชายังไม่ดีเท่าที่ควร กฎระเบียบของไทยและกัมพูชาไม่มีความสอดคล้องกัน ไม่สามารถนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ขาดงบประมาณมาสนับสนุนการบริหารจัดการและขาดทักษะแรงงานฝีมือประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาด้านระบบข้อมูลข่าวสารและช่องทางการสื่อสารข้อมูลให้ผู้ประกอบการทราบและถือปฏิบัติยังไม่ครบถ้วนและไม่ทันสมัย รวมถึงปัญหาด้านสกุลเงินของกัมพูชาที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับในหมู่ของผู้ประกอบการการค้าในการทำการค้าระหว่างไทย - กัมพูชา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2557), สายฝน แหล่งหลัก และคนอื่น ๆ (2557), ศูนย์ข้อมูลการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (2558), สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555), นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ และคนอื่น ๆ (2554), มธุรดา สมัยกุล (2557)

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่อง โมเดลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน ไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยคาดว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการการค้าชายแดนเพื่อสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ สามารถพัฒนาต่อยอดขีดความสามารถทางการแข่งขันผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และได้ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายภาครัฐในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา รวมถึงนำไปใช้เป็นข้อมูลศึกษาในการทำการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประชาคมอาเซียน (AEC) และการทำการค้าระหว่างประเทศทั่วภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้ข้อค้นพบที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับด้านการค้าชายแดนกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา
ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ควรเป็นเช่นไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน
ของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัยคือ ผู้ประกอบการที่มีสถานะ
เป็นเจ้าของกิจการหรือผู้บริหารระดับสูงที่ขึ้นทะเบียนกับด้านศุลกากร จังหวัดสระแก้ว จำนวน 701 ราย
(ด้านศุลกากรอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว, 2558) โดยผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรลได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่
เหมาะสมจำนวน 640 ตัวอย่าง ซึ่งกำหนดตามข้อเสนอ แฮร์ และคณะ (Hair, et al., 2010) ที่ได้เสนอ
ให้ใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 10 - 20 เท่าต่อ 1 พารามิเตอร์ โดยงานวิจัยนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ทั้งหมด
32 พารามิเตอร์ ซึ่งเกิดจากการสร้างสมการเชิงเส้นในเล่มวิจัย จากความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายภาครัฐ
เกี่ยวกับการค้าชายแดนความพร้อมของผู้ประกอบการ และการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน
การค้าชายแดนการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่ง
ชั้นเป็น 6 ชั้นตามกลุ่มสินค้าหลัก ประกอบด้วย กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มสินค้าการเกษตรและ
เครื่องจักรกลการเกษตร กลุ่มสินค้าบริการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง กลุ่มสินค้าก่อสร้างและวัสดุ
ก่อสร้าง กลุ่มสินค้าอะไหล่ยานยนต์และบริการซ่อมบำรุง และกลุ่มสินค้าอื่น ๆ (ด้านศุลกากร
อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว, 2558) และทำการคัดเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยมีสัดส่วน
ใน แต่ละกลุ่มสินค้านี้

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ประกอบการใน 6 กลุ่มสินค้าหลัก

กลุ่มสินค้าหลัก	จำนวน ผู้ประกอบการ	ร้อยละ	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มธุรกิจอุปโภคบริโภค	263	37.52	240
2. กลุ่มธุรกิจก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง	154	21.91	141
3. กลุ่มธุรกิจการเกษตรและเครื่องจักรกลการเกษตร	109	15.55	99
4. กลุ่มธุรกิจบริการท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง	81	11.55	74
5. กลุ่มธุรกิจยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์	45	6.42	41
6. กลุ่มธุรกิจอื่น ๆ	49	6.99	45
รวม	701	100	640

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ วุฒิการศึกษาสูงสุด และ สถานที่ตั้งของผู้ประกอบการ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการวัดองค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยดำเนินการ ด้านความต้องการของตลาด ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน และด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขันโดยคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัด 5 ระดับแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 47 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended)

ในการการสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับการวิจัยนี้มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.92 จำแนกออกเป็น ด้านนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน ด้านความพร้อมผู้ประกอบการ และด้านการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (try-out) จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าเท่ากับ 0.985 จำแนกออกเป็นด้านนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการค้าชายแดน ด้านความพร้อมผู้ประกอบการ และด้านการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.971, 0.920 และ 0.963 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณสถิติและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางสถิติและทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอัตราประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดอักษรย่อของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

Z	หมายถึง	การเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน
Za	หมายถึง	ปัจจัยดำเนินการ
Zb	หมายถึง	ความต้องการของตลาด
Zc	หมายถึง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน
Zd	หมายถึง	กลยุทธ์องค์กร โครงสร้าง และการแข่งขัน
Za1	หมายถึง	โครงสร้างพื้นฐาน
Za2	หมายถึง	ทรัพยากรมนุษย์
Za3	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพ
Za4	หมายถึง	การเข้าถึงแหล่งเงินทุน
Zb5	หมายถึง	ขนาดของอุปสงค์
Zb6	หมายถึง	คุณลักษณะของอุปสงค์
Zc7	หมายถึง	อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
Zc8	หมายถึง	อุตสาหกรรมอื่น ๆ
Zc9	หมายถึง	กิจกรรม MICE
Zd10	หมายถึง	ระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน
Zd11	หมายถึง	การกำหนดมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานของสินค้า
Zd12	หมายถึง	กลยุทธ์การแข่งขัน
Zd13	หมายถึง	เงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมาย
Zd14	หมายถึง	โครงสร้างภาษี
Zd15	หมายถึง	ระเบียบพิธีทางศุลกากร

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน

องค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. ปัจจัยดำเนินการ	3.68	.469	มาก
1.1 โครงสร้างพื้นฐาน	3.69	.539	มาก
1.2 ด้านทรัพยากรมนุษย์	3.71	.595	มาก
1.3 ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.63	.599	มาก
1.4 การเข้าถึงแหล่งเงินทุน	3.70	.639	มาก
2. ความต้องการของตลาด	3.80	.615	มาก
2.1 ขนาดของอุปสงค์ (ขนาดความต้องการของตลาด)	3.74	.657	มาก
2.2 คุณลักษณะของอุปสงค์ (ความต้องการของตลาด)	3.85	.729	มาก
3. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน	3.77	.513	มาก
3.1 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	3.73	.542	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถ ทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย
3.2 อุตสาหกรรมอื่น ๆ	3.76	.609	มาก
3.3 อุตสาหกรรม MICE	3.82	.668	มาก
4. กลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน	3.76	.509	มาก
4.1 ระดับความเข้มข้น	3.86	.706	มาก
4.2 การกำหนดมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานสินค้า	3.72	.626	มาก
4.3 กลยุทธ์การแข่งขัน	3.84	.710	มาก
4.4 เงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมาย	3.78	.708	มาก
4.5 โครงสร้างภาษี	3.70	.644	มาก
4.6 ระเบียบพิธีศุลกากร	3.69	.565	มาก
รวม	3.75	.452	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านความต้องการของตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 รองลงมาคือด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน และด้านปัจจัยดำเนินการโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77, 3.76 และ 3.68 ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดมีอยู่ในเกณฑ์ความสำคัญระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านย่อยพบว่า

ด้านปัจจัยดำเนินการ องค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงที่สุดคือด้านทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน

ด้านความต้องการของตลาดองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงที่สุดคือ คุณลักษณะของอุปสงค์ (ความต้องการของตลาด) รองลงมาคือ ขนาดของอุปสงค์ (ขนาดความต้องการของตลาด)

ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงที่สุดคือ อุตสาหกรรมอื่น ๆ รองลงมาคือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขันองค์ประกอบที่มีความสำคัญสูงที่สุดคือ ระดับความเข้มข้น รองลงมาคือ กลยุทธ์การแข่งขัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าขายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

	Za1	Za2	Za3	Za4	Zb5	Zb6	Zc7	Zc8	Zc9	Zd10	Zd11	Zd12	Zd13	Zd14	Zd15
Za1	1														
Za2	.590**	1													
Za3	.499**	.493**	1												
Za4	.466**	.432**	.624**	1											
Zb5	.448**	.472**	.497**	.555**	1										
Zb6	.452**	.433**	.384**	.408**	.572**	1									
Zc7	.519**	.430**	.414**	.368**	.436**	.463**	1								
Zc8	.436**	.438**	.371**	.408**	.476**	.473**	.606**	1							
Zc9	.482**	.452**	.441**	.423**	.440**	.408**	.505**	.578**	1						
Zd10	.510**	.460**	.452**	.401**	.404**	.481**	.475**	.493**	.583**	1					
Zd11	.539**	.494**	.495**	.441**	.450**	.388**	.449**	.479**	.430**	.470**	1				
Zd12	.475**	.480**	.435**	.415**	.394**	.398**	.419**	.478**	.432**	.474**	.672**	1			
Zd13	.438**	.497**	.441**	.430**	.424**	.411**	.409**	.444**	.452**	.505**	.510**	.586**	1		
Zd14	.428**	.381**	.433**	.390**	.361**	.345**	.299**	.348**	.399**	.425**	.441**	.388**	.387**	1	
Zd15	.530**	.472**	.514**	.476**	.433**	.415**	.394**	.443**	.485**	.504**	.541**	.486**	.504**	.868**	1

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดในภาพรวมทุกคู่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.299 ถึง 0.868 ซึ่งความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของตัวแปรสังเกตได้แต่ละกลุ่มทุกคู่มีค่าความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์สูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกลุ่มเล็กน้อยซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเนื่องจากมีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มสูงกว่าภายนอกกลุ่ม โดยมีค่าความสัมพันธ์ในกลุ่มอยู่ระหว่าง 0.387 ถึง 0.868 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.539 ถึง 0.729

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าขายแดนไทยกับกัมพูชาด้านอรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว

เนื่องจากบทความนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของตัวแบบสมการเชิงเส้นของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการที่อยู่ในเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่มุ่งแสดงให้เห็นเฉพาะในส่วนของการปัจจัยการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันผู้วิจัยจึงเลือกนำเสนอในส่วนของการองค์ประกอบของปัจจัยการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันหรือเพียงตัวแปร Z เท่านั้น (แสดงเพียง 1 ด้าน จากทั้งหมด 3 ด้าน) ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแบบสอบถามตอนที่ 2

ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันซึ่งเป็นเทคนิคการทดสอบความสอดคล้องระหว่างข้อมูลกับโมเดลที่กำหนด หรือเพื่อตรวจสอบโครงสร้างของโมเดลว่ามีความแตกต่างกันกับกลุ่มตัวอย่างหรือไม่ โดยต้องมีทฤษฎีสันับสนุนในการกำหนดเงื่อนไขบังคับในการวิเคราะห์หาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Joreskog and Sorbom, 1996; นางลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งตัวแบบทฤษฎีสมการเชิงเส้นของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันสังเคราะห์ขึ้นจากงานวิจัยของ เสวตยนต์ ศรีสมุทร (2546), ดร.ชนิ ปารมี (2550), ธาณัญญารัตน์ ล้วนสมบูรณ์ (2551), พินพนา ตีบบรม

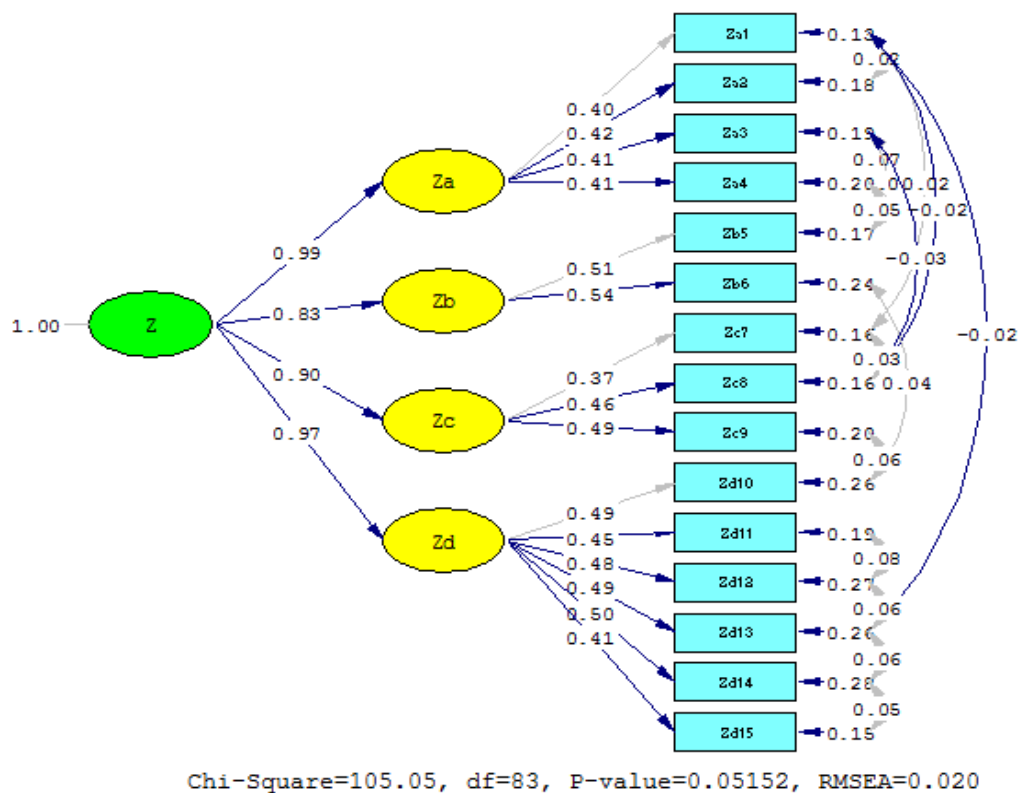
(2551), พิมลศิริ พิชวงศ์ (2553), นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ และคณะ (2554), อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ (2556), Asia-Pacific Economic Cooperation (2008) และ Asian Migrant Centre (2013)

ตารางที่ 4 สรุปการสังเคราะห์ผลงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถ
ทางการแข่งขันการค้าชายแดน

ปัจจัย	เศวตยนต์ ศรีสมุทร (2546)	ดร.ชนัน ปารมี (2550)	ชานัญญารัตน์ ลัสมบุรณ์ (2551)	พินพนา ตีปพรม (2551)	พิมลศิริ พิชวงศ์ (2553)	นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ และคณะ (2554)	อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ (2556)	Asia-Pacific Economic Cooperation (2008)	Asian Migrant Centre (2013)
1. ปัจจัยดำเนินการ									
1.1 โครงสร้างพื้นฐาน		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
1.2 ทรัพยากรมนุษย์				✓			✓	✓	
1.3 ลักษณะทางกายภาพ	✓			✓		✓	✓	✓	
1.4 การเข้าถึงแหล่งเงินทุน	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓
2. ความต้องการของตลาด									
2.1 ขนาดของอุปสงค์					✓				
2.2 คุณลักษณะของอุปสงค์	✓			✓	✓			✓	✓
3. อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน									
3.1 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว		✓			✓		✓	✓	
3.2 อุตสาหกรรมอื่นๆ	✓	✓			✓		✓	✓	✓
3.3 กิจกรรม MICE						✓	✓		
4. กลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน									
4.1 ระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน		✓			✓		✓	✓	
4.2 การกำหนดมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานของสินค้า							✓		✓
4.3 กลยุทธ์การแข่งขัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4.4 เงินใจและอุปสรรคของกฎหมาย	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓
4.5 โครงสร้างภาษี	✓		✓				✓	✓	✓
4.6 ระเบียบพิธีทางศุลกากร	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓

จากการสังเคราะห์ผลงานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน พบว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยดำเนินการ (Za) ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ ลักษณะทางกายภาพ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน 2) ความต้องการของตลาด (Zb) ประกอบด้วย ขนาดของอุปสงค์ คุณลักษณะของอุปสงค์ 3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Zc) ประกอบด้วย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมอื่น ๆ กิจกรรม MICE และ 4) กลยุทธ์องค์กรโครงสร้างและการแข่งขัน (Zd)

ประกอบด้วย ระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน การกำหนดมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานของสินค้า กลยุทธ์การแข่งขัน เงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมาย โครงสร้างภาษี ระเบียบพิธีทางศุลกากร ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ประกอบทั้งหมดมีความสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบทั้งหมดมากำหนดเป็นตัวแปรในกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้และสามารถตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงตัวแบบโครงสร้างองค์ประกอบอันดับที่สองของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 5 แสดงสมการโครงสร้างการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ตัวแปรสังเกตได้ภายใน	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	ค่าความคลาด เคลื่อน (SE)	ค่าสถิติ (t)	สัมประสิทธิ์ การตัดสินใจ (R^2)
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับแรก				
องค์ประกอบด้านปัจจัยดำเนินการ				
Za1	0.399	-	-	0.55
Za2	0.416	0.022	18.953**	0.49
Za3	0.408	0.024	17.236**	0.46
Za4	0.408	0.025	16.263**	0.41
องค์ประกอบด้านความต้องการของตลาด				
Zb5	0.511	-	-	0.61
Zb6	0.538	0.032	16.762**	0.54
องค์ประกอบด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน				
Zc7	0.371	-	-	0.47
Zc8	0.461	0.025	18.603**	0.57
Zc9	0.492	0.030	16.685**	0.55
องค์ประกอบด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน				
Zd10	0.490	-	-	0.48
Zd11	0.454	0.026	17.331**	0.53
Zd12	0.481	0.030	16.258**	0.46
Zd13	0.495	0.030	16.695**	0.49
Zd14	0.500	0.030	16.539**	0.47
Zd15	0.412	0.024	17.427**	0.53
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับที่สอง				
องค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน ไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว				
Za	0.993	0.047	21.144**	0.99
Zb	0.828	0.046	18.121**	0.69
Zc	0.903	0.052	17.411**	0.82
Zd	0.969	0.051	19.088**	0.94
$\chi^2 = 105.05$, $df = 83$, $p = 0.05152$, $CFI = 0.998$, $GFI = 0.980$, $AGFI = 0.971$, $RMR = 0.008$, $RMSEA = 0.020$				

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่า องค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจาก

ศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 105.05$, $df = 84$, $p = 0.05152$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.998 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.980 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.971 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.008 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.020

ค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว ทั้ง 4 ด้านมีค่าเป็นบวก มีขนาดสูงสุดคือ 0.993 รองลงมาคือ 0.969, 0.903 และ 0.828 ตามลำดับ เรียงลำดับองค์ประกอบจากมากไปน้อย คือ ด้านปัจจัยดำเนินการ (Za) รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์องค์กร ด้านโครงสร้างและการแข่งขัน (Zd) ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Zc) และด้านความต้องการของตลาด (Zb) ตามลำดับ ซึ่งองค์ประกอบในแต่ละด้านมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศจังหวัดสระแก้วร้อยละ 99, 94, 82 และ 69 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบย่อยได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยดำเนินการ (Za) ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ คือ โครงสร้างพื้นฐาน (Za1) ทรัพยากรมนุษย์ (Za2) ลักษณะทางกายภาพ (Za3) และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Za4) โดยตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ ลักษณะทางกายภาพ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และโครงสร้างพื้นฐาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.416, 0.408, 0.408 และ 0.399 ตามลำดับ

2. ด้านความต้องการของตลาด (Zb) ประกอบด้วย 2 ตัวบ่งชี้ คือ ขนาดของอุปสงค์ (Zb5) และคุณลักษณะของอุปสงค์ (Zb6) โดยตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดคือ คุณลักษณะของอุปสงค์ รองลงมาคือ ขนาดของอุปสงค์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.538 และ 0.511 ตามลำดับ

3. ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Zc) ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Zc7) อุตสาหกรรมอื่น ๆ (Zc8) และกิจกรรม MICE (Zc9) โดยตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดคือ กิจกรรม MICE รองลงมาคือ อุตสาหกรรมอื่น ๆ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.492, 0.461 และ 0.371 ตามลำดับ

4. ด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน (Zd) ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ ระดับความเข้มข้นของการแข่งขัน (Zd10) การกำหนดมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานของสินค้า (Zd11) กลยุทธ์การแข่งขัน (Zd12) เงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมาย (Zd13) โครงสร้างภาษี (Zd14) และระเบียบพิธีทางศุลกากร (Zd15) โดยตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่สุดคือ โครงสร้างภาษี รองลงมาคือเงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมาย ส่วนตัวบ่งชี้ที่สำคัญน้อยที่สุดคือ การกำหนดมาตรฐานและควบคุมมาตรฐานของสินค้า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.500, 0.495 และ 0.412 ตามลำดับ

การสร้างสเกลองค์ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว (Z) สามารถเขียนอยู่ในรูปสมการได้ดังนี้

$$Z = 0.993(Za) + 0.828(Zb) + 0.903(Zc) + 0.969(Zd)$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน ไทยกับกัมพูชา ด้านรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า องค์ประกอบของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการการค้าชายแดน ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านปัจจัยดำเนินการ ด้านความต้องการของตลาด ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน และด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ด้านปัจจัยดำเนินการ รองลงมาคือ ด้านกลยุทธ์องค์กร ด้านโครงสร้างและการแข่งขัน ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน และด้านความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ ปราณี ตปนิยวรรค์ (2552) ที่ทำการศึกษาเรื่องโมเดลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมส่งออกของประเทศไทย ซึ่งพบว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นองค์ประกอบในการแข่งขันของอุตสาหกรรมส่งออกมีหลายปัจจัย ประกอบด้วย ความพร้อมของทรัพยากรความพึงพอใจผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การเชื่อมโยงหรือเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ ความมุ่งมั่นขององค์กร และการดำเนินกลยุทธ์การเติบโตของธุรกิจ โดยผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลแยกออกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ด้านปัจจัยดำเนินการ (Za) มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดคือ 0.993 ทั้งนี้สาเหตุอาจเนื่องมาจากปัจจัยดำเนินการประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจซึ่งเป็นสิ่งที่ธุรกิจไม่สามารถขาดได้ และยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้หลังเริ่มธุรกิจแล้ว อย่างเช่นโครงสร้างพื้นฐานและลักษณะทางกายภาพ(ภูมิศาสตร์) หรือแม้แต่พื้นที่พื้นฐานในการผลักดันให้ธุรกิจเดินหน้า เช่น ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรการผลิต ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการจึงเล็งเห็นว่าด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงที่สุดในการดำเนินธุรกิจ โดยเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบอันดับแรกจะพบว่า ทรัพยากรมนุษย์ (Za2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด รองลงมาคือลักษณะทางกายภาพ (Za3) และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (Za4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.416 และ 0.408 ตามลำดับ แสดงว่า ทรัพยากรมนุษย์ ลักษณะทางกายภาพ และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในด้านปัจจัยดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prabir De และ ManabMajumdar (2014) ที่ศึกษาการพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียกับบังคลาเทศ และพบว่า ปัญหาของการพัฒนาคือ พื้นที่ชายแดนได้รับผลกระทบจากโครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Angeles Villarreal (2015) ที่ทำการศึกษาเรื่องแนวโน้มในการดำเนินการ และผลกระทบที่เกี่ยวข้องจากร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่า การเชื่อมโยงของระบบการขนส่งที่ดี จะช่วยให้การพัฒนาพื้นที่ภูมิภาคชายแดนได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วผ่านการค้าชายแดนระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค และส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเม็กซิโก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินพนา ตีบบรม (2551) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าชายแดนบริเวณตลาดดอยเวา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และพบว่าปัจจัยด้านกายภาพ และปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมายส่งผลต่อการค้าชายแดนในระดับปานกลาง

2) ด้านกลยุทธ์องค์กร โครงสร้างและการแข่งขัน (Zd) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นอันดับสอง คือ 0.969 ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นจากกลยุทธ์เปรียบเสมือนตัวชี้้นำแนวทางปฏิบัติขององค์กรซึ่งสามารถชี้ความอยู่รอดหรือผลกำไรขององค์กร ซึ่งรวมถึงปัจจัยเกี่ยวกับภาษีที่ต้องปรับองค์กรให้มีความสอดคล้องกับภาษีที่มีผลกระทบแตกต่างกันในแต่ละธุรกิจ โดยเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบอันดับแรกพบว่า โครงสร้างภาษี (Zd14) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด รองลงมาคือเงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมาย (Zd13) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.500 และ 0.495 ตามลำดับ แสดงว่าโครงสร้างภาษี และเงื่อนไขและอุปสรรคของกฎหมายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในด้านกลยุทธ์องค์กร สอดคล้องกับ Qianlong Bie et al. (2014) ที่ทำการศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของนโยบายการค้าชายแดนในเมืองเต๋อหง (Dehong) จังหวัดของมณฑลยูนนาน ประเทศจีน และพบว่านโยบายปลอดภาษีเอื้อต่อการรักษารูปแบบการค้าทวิภาคีที่แลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ทรัพยากรจากประเทศพม่าที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระดับกลางและต่ำ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Malini L Tantri (2011) ที่ทำการศึกษาเส้นทางการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศจีนเพื่อบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกผ่านเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งพบว่าทั้งนี้ปัจจัยในการสร้างความสำเร็จในเขตเศรษฐกิจพิเศษจีนเจี้ยนนั้นมียุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุด คือ การออกนโยบายพิเศษสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่นสร้างมาตรการจูงใจด้านภาษีสำหรับการลงทุนจากต่างชาติ และการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงินของสถาบันการเงินในการประกอบการลงทุนและสนับสนุนผู้ประกอบการ

3) ด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Zc) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นอันดับสาม คือ 0.903 ทั้งนี้อาจเกิดขึ้นจาก ผู้ประกอบการค้าชายแดนส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจประเภทอุปโภคบริโภคและสินค้าการเกษตร ซึ่งเป็นธุรกิจที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องมากโดยพึ่งพาเพียงระบบโลจิสติกส์เพื่อนำส่งสินค้าเข้า/ออกเท่านั้น แตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาการขนส่งหรือการกระจายสินค้าหลายขั้นตอนในกระบวนการผลิตสู่อุตสาหกรรมอื่น โดยเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบอันดับแรกพบว่า กิจกรรม MICE (Zc9) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด รองลงมาคืออุตสาหกรรมอื่น ๆ (Zc8) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.492 และ 0.461 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอื่นซึ่งเป็นเป็นการแย่งส่วนแบ่งการตลาดของกันและกัน แต่จำเป็นต้องพึ่งพาอุตสาหกรรม MICE ซึ่งเป็นส่วนช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมที่น่าสนใจและหันมาเข้าพักที่พักในพื้นที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ดร.ชนัน ปารมี (2550) ที่ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบการค้าชายแดนไทย-จีน (ตอนใต้) ที่มีผลต่อผู้ประกอบการนำเข้า - ส่งออกสินค้า กรณีศึกษา : อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเป็นประตูการค้าการลงทุนกับต่างประเทศคือ การสนับสนุนและการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าการลงทุน การบริการ การคมนาคม และการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค

4) ด้านความต้องการของตลาด (Zb) มีความสำคัญต่ำที่สุดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.828 ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้ประกอบการในเขตการค้าชายแดนนั้นเล็งเห็นว่าตนไม่สามารถปรับเปลี่ยนอุปสงค์ของผู้บริโภคในตลาดได้ และธุรกิจที่ตนดำเนินกิจการนั้นส่วนใหญ่มาจากการสืบทอดในครอบครัวหรือส่งถ่ายความรู้ในการทำธุรกิจจากรุ่นสู่รุ่นโดยไม่ได้เลือกประกอบธุรกิจใหม่ตามกระแสที่ผู้บริโภคมีความต้องการสูง ซึ่งทำให้ปัจจัยการตลาดทั้งเรื่องของราคาสินค้าหรืออุปสงค์ต่างก็ไม่ส่งผล

ต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการในเรื่องของความสามารถในการแข่งขัน โดยเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบอันดับแรกจะพบว่า คุณลักษณะของอุปสงค์ (Zb6) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าขนาดของอุปสงค์ (Zb5) คือ 0.538 และ 0.511 แสดงว่าคุณลักษณะของอุปสงค์มีผลต่อความต้องการของตลาดสูงกว่าขนาดของอุปสงค์ แต่ทั้งคู่นั้นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ควรมุ่งเน้นพัฒนาในด้านปัจจัยการดำเนินการ และด้านกลยุทธ์ขององค์กรเป็นหลัก หรือให้น้ำหนักความสำคัญในลำดับต้นในการพัฒนาเนื่องจากทั้งสองปัจจัยส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้ประกอบการค้าชายแดนสูงที่สุด

2) การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ควรพิจารณาถึงความต้องการของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้วร่วมด้วย และควรพิจารณาถึงผลได้ผลเสียจากการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันต่อผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1) ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนไทยในเขตพื้นที่เศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนไทยกับกัมพูชา ด้านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

2) ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าชายแดนไทยกัมพูชาในแต่ละอุตสาหกรรม หรือแต่ละสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นการศึกษาเชิงลึกถึงสภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจถึงบริบททางการดำเนินการและการแข่งขันทางธุรกิจ ความสามารถของคู่แข่ง และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและลูกค้าได้อย่างแท้จริง

3) ควรเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) ในการค้นหาการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันการค้าที่เหมาะสมกับชายแดนไทย เพื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- ดรชนี ปารมี. (2550). ผลกระทบการค้าชายแดนไทย-จีน (ตอนใต้) ที่มีผลต่อผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกสินค้า กรณีศึกษา : อำเภอเชียงแสน และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ด้านศุกลการอรัญประเทศ. (2558). มูลค่านำเข้า-ส่งออก กัมพูชา-ไทยผ่านจุดผ่านแดนถาวรด่านคลองลึก-ด่านปอยเปต. สืบค้นจาก. <http://www.arancustoms.org>
- ธำณัญญารัตน์ ล้วนสมบูรณ์. (2551). นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยในการจัดการการค้าชายแดน: กรณีศึกษา ด้านศุลกากรเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- นงลักษณ์วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรลลิตีวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพรัตน์วงศ์วิทยาพาณิชย์, จิตรา โรจน์ประเสริฐกุล และเสริมสิทธิ์ สร้อยสอดศรี. (2554). **โครงการพัฒนาตลาดการค้าชายแดนไทย กรณีศึกษาตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้ว**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- ประชาชาติธุรกิจ. (2558). 5 ปี “ไทย” ตามหลังอาเซียน หนุนเร่งเจรจาลดภาษี-ขยายฐานผลิต 5 กลุ่มดาวรุ่ง. ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. 21 เมษายน 2558. สืบจาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1429590148
- ปราณี ตปนียวรวงศ์. (2552). **โมเดลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมส่งออกของไทย**. ศึกษานิพนธ์ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พินพนา ตี๋บพรม. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าชายแดนบริเวณตลาดดอยเวา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พิมสิริ พิชวงศ์. (2553). **โครงสร้างและรูปแบบการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยและลาวในจังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มธุรา สมัยกุล. (2557). **แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดน กรณีศึกษาตลาดมิตรภาพชายแดนไทย-กัมพูชา**. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 25(1), 22-30
- ศูนย์ข้อมูลการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน. (2558). **สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2555 - 2558 (มกราคม - พฤษภาคม) - รายการสินค้าส่งออก-นำเข้าชายแดนไทยไปประเทศมาเลเซีย พม่า ลาว และกัมพูชา ปี 2558 (มกราคม-พฤษภาคม)**. กรุงเทพฯ: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.
- เศวตยนต์ ศรีสมุทร. (2546). **นโยบายรัฐไทยกับการค้าชายแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สายฝน แห่หล้า และกลุ่มนักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว. (2557). **การพัฒนาเศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา จังหวัดสระแก้ว**. สระแก้ว: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). **การสำรวจพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดนหมุ่แสด สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ และเขตเศรษฐกิจชายแดนรุยลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 15 - 19 มีนาคม 2557**. รายงานสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่. สืบค้นจาก http://www.nesdb.go.th/nesdb_th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=2641
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555 - 2559**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ. (2556). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดน เพื่อเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน กรณีบริหารจัดการเมืองใหม่ช่องสะงำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ. ในการประชุมสัมมนา วันศุกร์ที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2557. ศรีสะเกษ: โรงแรมศรีลำดวน อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ.

Angeles, V. M. (2015). **U.S.-Mexico Economic Relations: Trends, Issues, and Implications**. Congressional Research Service.

Asia-Pacific Economic Cooperation. (2008). **Opportunities and Challenges for Foreign Investment in the APEC Region**. Human Resources Development Working Group, Singapore.

Asian Migrant Centre. (2013). **Migration in The Greater Mekong Subregion In-depth Study: Border Economic Zones and Migration**. Mekong Migration Network (MMN) and Asian Migrant Centre (AMC), Thailand. Fourth edition. pp, 210-212.

Hair, F. J., Black, C.W. and Anderson, E. R. (2010). **Multivariate Data Analysis**, 7th Edition. Pearson.

Joreskog, K. G. and Sorbom, D. (1996). **LISREL8 user's reference guide**. Chicago. IL: Scientific Software International.

Malini L Tantri. (2011). **Trajectories of China's Integration with the World Economy through SEZs: A Study on Shenzhen SEZ**. The Institute for Social and Economic Change, Bangalore.

Prabir De and Manab Majumdar. (2014). **Developing Cross-Border Production Networks between North Eastern Region of India, Bangladesh and Myanmar: A Preliminary Assessment**. Asia: Research and Information System for Developing Countries.

Qianlong Bie, Cansong Li and Shangyi Zhou. (2014). **Evaluation of the Effectiveness of Border Policies in Dehong Prefecture of Yunnan, China**. Sustainability 2014(6), 5284-5299.